

Van: [redacted]
Aan: [redacted]
Onderwerp: FW: frikandeldieet voor Eik.
Datum: woensdag 29 juni 2022 16:24:50
Bijlagen: [Kronkels-Zure Regen-Klimaat.docx](#)

Dagblad de Gelderlander publiceerde enige weken geleden het stuk:

[Louter stikstof is voor een eik als frikandeldieet voor ons.](#)

Over deze publicatie had ik enig mailverkeer met Dhr. [redacted]

[redacted] welke

het verhaal vertelde.

Mogelijk heeft het ook uw interesse.

M.v.g.

[redacted]

Van: [redacted] >
Verzonden: maandag 27 juni 2022 23:02
Aan: [redacted] <[redacted]>
CC: [redacted]
Onderwerp: RE: frikandeldieet voor Eik.

Geachte heer [redacted]

Dank voor uw reactie.

Reageer hierop met wat kronkels.

Heb deze in rood bij geschreven in uw reactie.

Hoor ook op deze kronkels graag uw eventuele reactie.

Met vriendelijke groeten,

[redacted]

Van: [redacted] >
Verzonden: donderdag 16 juni 2022 13:51
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: Re: frikandeldieet voor Eik.

Geachte heer [redacted]

Ik heb mij voor mijn eikensterfte-verhaal gebaseerd op dit artikel van ecologisch en bodemkundig onderzoeksbureau B-Ware in Nijmegen, dat nauw aan de universiteit in Nijmegen verbonden is,

[Bodemverzuring en achteruitgang - B-WARE](#)

Landschap 2014/4. 185

Onderzoekscentrum B-ware,

Ik ken de onderzoekers die dit artikel geschreven hebben als serieuze wetenschappers die goed kunnen meten en met hun conclusies niet over een nacht ijs gaan.

Ken dit onderzoek, schreef er op blz. 10 van de kronkels over:

In de winter van 2012 kregen de Eiken opnieuw een grote klap, wederom een late winter in februari, zoals op onderstaande grafiek te zien is.

De Eik was ook nu zijn maximale vorstbescherming verloren.

Vanuit de Wageningse wens tank kwamen op nieuw alarmerende rapporten en wederom waren er politici die hier blindelings in mee gingen.

Had allicht wat nauwkeuriger moeten zijn en ook de Nijmeegse wens tank moeten noemen.

-

Wat mij erg stoort in het onderzoek is dat men als referentie een eikenopstand in Noorwegen gebruikt.

Klimatologisch heeft dit niets van doen met het klimaat in onze omgeving. Er zijn geheel andere omstandigheden, een terugkerende winter kent men daar niet.

Insecten die hier schade kunnen veroorzaken zullen daar veelal ontbreken.

Het is zelfs niet ondenkbaar dat de eiken er andere genetische eigenschappen hebben.

-

Lijkt mij goed het rapport even op enkele punten onder de loep te nemen.

Punten uit onderzoek in het blauw.

Het onderzoek geeft: De afnemende vitaliteit van de zomereik (en wintereik) is een bekend verschijnsel.

Het is niet juist dat ook de wintereik in vitaliteit achteruit gaat. Deze blijft vrij goed vrij van sterfte. Kweken momenteel zelfs selecties van wintereik, waarvan de oudste aanplant inmiddels al 15 jaar vrij blijft van kaal vraat, uniek onder de eiken in onze omgeving. De wintereik, met half groenblijvende eigenschappen, is wat later uitlopend na de winter en zal mogelijk ook wat minder last hebben van vorstschade.

Zeker is de wintereik ook sterk minder gevoelig voor vraat en dit zal te maken hebben met zijn natuurlijke afweer hiertegen. Uit het onderzoek blijkt ook geen enkele onderbouwing voor de stelling dat ook de wintereik stervende is. Twee sterk genetisch verschillende bomen klakkeloos op 1 hoop gooien kan en mag niet.

Dat er na aanvang van de achteruitgang, ca: 40 jaar geleden, van alles en nog wat afkwam op de afstervende bomen is volstrekt logies en behoeft verder dacht ik geen betoog.

Het onderzoek geeft:

Aangetaste bomen hebben weinig zichtbare tekenen van vraat of bladschade maar wel duidelijk minder groene bladeren dan vitale bomen.

Om met enige zekerheid te kunnen constateren dat er weinig vraat is, is een wekelijkse monitoring noodzakelijk. Bovenstaande geeft dat dit niet aan de orde is. Er zal slechts 1 maal naar boven gekeken zijn en men kwam tot de conclusie van weinig vraat. Dit naar boven kijken zal omstreeks half juni gebeuren zijn. Er heeft vrijwel zeker een volledige kaal vraat plaats gevonden eind mei, een gebeuren van slechts enkele dagen. De volgende week maken de kaal gevreten eiken nieuw blad. Dit nieuwe blad heeft een haast geelgroene kleur en is dan nog niet geheel volgroeid. Het gegeven dat de vitale bomen wel al donker blad hebben is een bevestiging dat de monitoring en de blad afname voor onderzoek omstreeks juni hebben plaats gevonden.

Het onderzoek geeft: De bladeren van aangetaste bomen hebben dan ook een significant lagere chlorofylconcentratie

Chlorofyl geeft het blad zijn groene kleur. De concentratie in jong/nieuw blad is altijd lager, omdat het blad nog niet geheel is uitgroeid. Dit soort onderzoeken doen in

verschillende stadia van de blad ontwikkeling is dan ook van weinig waarde en hoort niet plaats te vinden.

Het zelfde is denk ik ook van toepassing voor de meeste andere waarden in het blad en maakt ook deze eigenlijk waardeloos.

Het onderzoek geeft: De resultaten van het onderzoek in de Maasduinen laten zien dat de afname van de vitaliteit van de zomereik daar gerelateerd is aan bodemverzuring, uitspoelen van basische kationen en het optreden van mineraalgebrek.

Rare conclusie, foto 2 en 3 in het onderzoek, laten 100 of meer jaren oude eiken zien. De fase van afsterven die hierop te zien is zal zeker een periode omvatten van 30 tot 40 jaar.

Dat deze bomen in hun goede levensfase verworpen zijn tot monumentale exemplaren geeft dat hun groeiomstandigheden goed waren.

Nu na minimaal 30 jaar afsterven de zuurgraad onder de bomen meten en dit bestempelen als de oorzaak van het afsterven is onzinnig, zeker gezien het gegeven dat de zuurgraad

onder de vitale bomen geen echte verandering laat zien, geeft dat de oorzaak van de verzuring niet van elders komt. De verzuring van de bodem onder de bomen, in een slechte toestand, komt dan ook door de afbraak van de stervende bomen. Een ieder met een beetje kennis van de bodem, bemesting en een ietsje scheikunde, weet dat de bodem verzuurt door afbraak van organisch materiaal. De agrarische sector wordt b.v. op de productie van ammoniak uit gewasresten afgerekend.

Wageningen geeft hierover:

Bij een aantal gewassen vormt stikstof (N) die in gewasresten achterblijft een belangrijk deel van het N-overschot. Experimenten zijn uitgevoerd om in te schatten hoeveel ammoniakemissie optreedt vanuit gewasresten op gras- en bouwland wanneer deze op het land achterblijven en wanneer deze op bouwland gemengd worden door de toplaag van de bouwvoor.

Uit het onderzoek blijkt dat emissie van die gewasresten die achterblijven op zowel bouw- als op grasland, voor circa 2 miljoen kg NH₃-N bijdragen aan de nationale ammoniakemissie. Deze hoeveelheid is in dezelfde orde van grootte als de bijdrage van grazend vee. De emissie door gewasresten is van een dusdanige bijdrage dat het van belang is voor de inschatting van de landelijke emissie.

Denk ook aan de vanggewassen die na de oogst gezaaid moeten worden om de ammoniak weer vast te leggen.

Nu heeft een niet al te grote Eik al gauw een bladoppervlakte van 500m² en vele eiken worden zelfs 2 x maal per groei seizoen kaal gevreten

waarvan vele insecten, als zeer eiwitrijke wezens, groot worden. Dit met het op termijn ook vergaan van de boom zelf is de oorzaak van de

verzuring van de bodem. Het is puur fantasie dat de oorzaak van het afsterven iets van doen heeft met van elders komende ammoniak.

Er zijn nog veel meer vraagtekens te plaatsen bij dit onderzoek, maar voor mij is het voldoende om dit onderzoek als klinkklare onzin te bestempelen.

Overigens is het inderdaad zo (dat geven de onderzoekers ook aan) dat er altijd meerdere oorzaken kunnen zijn. Vaak is het een kwestie van opeenstapeling van stress: ik heb zelf de bodemverzuring door ammoniakneerslag en droogte eruit gelicht, om te laten zien dat opeenstapeling van verschillende stressfactoren die ieder op zich niet dodelijk zijn, samen toch rampzalige gevolgen kunnen hebben.

Wat verzuring betreft: de versnelling van verwerking van mineralen bij lage pH is een al lang bekend proces in de bodemkunde. Het leidt tot uitspoeling van sporenelementen die de vegetatie ook nodig heeft. Wat ik niet genoemd heb (zou te ingewikkeld worden voor twitter) is het vrijkomen van aluminium in het bodemwater door verzuring. Dat is giftig voor bomen en draagt ook bij aan de milieustress.

Het verschilt ook wel per gebied, bodems in Zuid-Nederland zijn door hun samenstelling het meest gevoelig voor verzuring. Wat dat betreft zijn we in de Achterhoek gezegend met een relatief mineraalrijke bodem.

Dit deel van uw reactie is dacht ik in de uitleg van de manco's in het onderzoek voldoende aan de orde gekomen.

Natuurlijke ammoniakvorming in de bodem door afbraak is al heel lang bekend. In het algemeen is het echter zo dat die ammoniak in natuurlijke ecosystemen niet makkelijk in de lucht terechtkomt: het zijn geen grote hoeveelheden en de vegetatie neemt doorgaans de ammoniak-stikstof snel weer op.

Vreemd dat ammoniak in natuurlijke ecosystemen niet gemakkelijk in de lucht terecht komt, ammoniak uit de landbouw is toch ook natuurlijk of heeft deze ammoniak andere eigenschappen?

De hoeveelheden uit natuurlijke systemen zullen ook veel hoger zijn dan die van de gewasresten uit de landbouw. Volume van de te verrotten hoeveelheid is in vele natuur gebieden veel groter.

De grafieken die u toont zijn van het meetnet van het RIVM, van ammoniak in de lucht. U geeft geen enkel valide argument waarom dat niet van de landbouw afkomstig kunnen zijn, maar uit de bodem. Ammoniak is weliswaar een licht gas maar het bindt zich heel snel aan waterdamp en kan daardoor makkelijk neerslaan op de bodem.

Misschien goed de uitleg hierover in de kronkels op blz. 21 nog eens te lezen.

Het is inderdaad zo dat 'vitaliteit' van bomen schommelingen kent door het weer, maar dat neemt niet weg dat we de laatste jaren verontrustende verschijnselen zien in de vorm van sterfte en toename van ziekten en plagen in de bossen op de zandgronden in zuid- en

oost-nederland. De grafiekjes uit het compendium voor de leefomgeving laten de laatste 20 jaar niet zien.

In de laatste 20 jaar is er niets veranderd aan de oorzaak van het begin van het sterven.

Waar ik mij over verbaasd heb zijn de grafiekjes van de gemiddelde wintertemperaturen in Nederland. Zijn dat echt de waarden gemiddeld over weerstations in Nederland, of is dat over 1 lokaal weerstation? De winter van '85 herinner ik me nog wel, als een van de laatste echt mooie schaatswinters. Als ik het zelf opzoek in de KNMI gegevens zie ik maar 1 weerstation dat de minimum temperatuur van -25 graden net niet aangetikt heeft (Deelen), dus dit kan nooit het gemiddelde over Nederland zijn geweest.

De grafieken zijn gebaseerd op de temperaturen van alle KNMI weerstations. Tmax. geeft de maximum gemeten temperatuur van alle meetstations Tmin. de laagst gemeten temperatuur en Tgem. de gemiddelde temperatuur van alle meetstations. Duidelijk?

Het verschil in beleving van de winter geeft u duidelijk weer, voor u een mooie schaatswinter, voor mij en de natuur een rampwinter.

Wat u zegt over klimaatverandering: dit zijn de standaard argumenten die ik steeds weer van klimaatsceptici hoor en die allang weerlegd zijn. Ja, op Groenland kon je ooit boeren er waren klimaatoptima in de Romeinse tijd en in de vroege Middeleeuwen. De recente opwarming gaat wereldwijd hard, het steeds meer extremen van hitte, droogte of extreme [neerslag](#). De toename daarvan is in alle mogelijke klimaatgegevens zichtbaar. Met de concentratie van broeikasgassen in de atmosfeer zitten we op een niveau dat al 4 miljoen jaar niet is voorgekomen.

Op 13 jarige leeftijd meende mijn vader dat ik ook het kweken van kamerplanten moest leren. Hiertoe werd er bij de ouderlijke woning een klein bloemen kasje gebouwd. Omdat Lichtenvoorde toen net werd aangesloten op het aardgasnet, kreeg dit kasje een verwarming middels een open verbranding van aardgas. De groei in dit kasje was zodanig dat wij bezoek kregen van wetenschappers van het toenmalige proefstation Aalsmeer. Dit was het begin van het Co2 gebeuren in de tuinbouw. Omdat de formidabele groei door de extra CO2 voor mij, als kind, een wonder was, kon en kan ik, ook na ruim 60 jaar, nog moeilijk geloven dat een beetje extra Co2 wereld rampen zal veroorzaken.

Dit was de reden van mijn vraag, blz. 17 van de kronkels. Tot op heden mis ik een inhoudelijke reactie hierop, van wie dan ook.

Als boomkweker zou u zich daar toch ook zorgen over moeten maken? Ikzelf als inwoner van Nederland, een land waarvan het grootste deel van de economie beneden zeeniveau ligt, doe ik dat wel. Straks moet de hele Randstad naar onze mooie Achterhoek verhuizen.

Weet niet wat u van mij betreffende dit doemdenken verwacht.

-

Ik heb mij voor mijn eikensterfte-verhaal gebaseerd op dit artikel van ecologisch en bodemkundig onderzoeksbureau B-Ware in Nijmegen, dat nauw aan de universiteit in Nijmegen verbonden is.

Met deze zin begint u uw reactie.

Weet niet of B-Ware nauw verbonden is aan de universiteit in Nijmegen.

B-Ware is wel nauw verbonden met Prof. dr. [REDACTED]

Deze betiteld zich zelf als de uitvinder van het zure regeneffect in Nederland. ????

-

Omdat ik vind dat de publicatie in de Gelderlander, met uw uitleg, niet kan, zal ik dit mailverkeer delen met zo veel mogelijk betrokkenen.

Met vriendelijke groet

[REDACTED]

From: [REDACTED] [REDACTED]

Sent: Wednesday, June 15, 2022 16:10

To: [REDACTED] <[REDACTED]>

Cc: [REDACTED] [REDACTED]

Subject: frikandeldieet voor Eik.

Geachte heer [REDACTED]

Las uw publicatie: Louter stikstof is voor eik als frikandeldieet voor ons.

Heb een iets andere idee over de eiken sterfte zoals die al sinds een veertig tal jaren gaande is in onze omgeving.

Zie de bijlage 'Kronkels'.

Ook uw uitleg is mij duidelijk, doch het proces van/via verzuring is een gebeuren van vele honderden jaren.

Zie in de 'Kronkels' de uitleg van het Compendium voor de leefomgeving, blz. 8.

De mate van verzuring in de laatste 20 jaar is te vinden op blz. 14 en 15 van de 'Kronkels'.

Bladzijde 21 en 22 geven iets over de Metingen Ammoniak Natuurgebieden (MAN).

In alle onderzoeken/metingen wordt voorbij gegaan aan de eigen productie van ammoniak in de natuurgebieden.

Kunt u het met mij eens zijn dat de MAN metingen duidelijk een eigen productie laten zien, mogelijk zelfs van 90% of meer.

Met vriendelijke groeten,

[REDACTED]